

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2003-2004

4 DÉCEMBRE 2003

Proposition de loi visant à octroyer le droit de vote et d'éligibilité aux élections communales et provinciales aux ressortissants étrangers

AMENDEMENTS
déposés après l'approbation
du rapport

Nº 175 DE M. DELACROIX

Art. 2

In limine de l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, proposé, insérer les mots «à la condition toutefois que les ressortissants belges bénéficient d'un droit équivalent dans le pays dont l'étranger à la nationalité» entre les mots «Peuvent également acquérir la qualité d'électeur pour la commune», et les mots «les étrangers pour lesquels l'article 1^{erbis} ne s'applique pas».

Justification

Cette exigence de réciprocité paraît élémentaire pour assurer un équilibre harmonieux entre les droits des différents nationaux concernés.

Voir:

Documents du Sénat:

3-13 - SE 2003:

Nº 1: Proposition de loi de M. Mahoux et consorts.

3-13 - 2003-2004:

Nºs 2 et 3: Amendements.

Nº 4: Rapport.

Nº 5: Texte adopté par la commission.

Nº 6: Avis du Conseil d'État.

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 2003-2004

4 DECEMBER 2003

Wetsvoorstel tot toekenning van het actief en passief kiesrecht bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen aan de buitenlandse onderdanen

AMENDEMVENTEN
ingediend na de goedkeuring
van het verslag

Nr. 175 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

In het voorgestelde artikel 1ter, het eerste lid vervangen als volgt «Indien de Belgische onderdanen een gelijkwaardig recht genieten in het land waarvan de vreemdeling de nationaliteit heeft, kunnen de vreemdelingen op wie artikel 1bis niet van toepassing is, eveneens de hoedanigheid van gemeenteraadskiezer verwerven, op voorwaarde dat: ».

Verantwoording

Die vereiste van wederkerigheid lijkt van elementair belang om te zorgen voor een harmonieus evenwicht tussen de rechten van alle betreffende nationaliteiten.

Zie:

Stukken van de Senaat:

3-13 - BZ 2003:

Nr. 1: Wetsvoorstel van de heer Mahoux c.s.

3-13 - 2003-2004:

Nrs. 2 en 3: Amendementen.

Nr. 4: Verslag.

Nr. 5: Tekst aangenomen door de commissie.

Nr. 6: Advies van de Raad van State.

Nº 176 DE M. DELACROIX

Art. 2

In limine de l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, proposé, insérer les mots « à l'exception des ressortissants de la Confédération helvétique » entre les mots «les étrangers pour lesquels l'article 1^{erbis} ne s'applique pas», et les mots «pour autant que».

Justification

Les récentes élections fédérales survenues en Confédération helvétique en octobre 2003 ont démontré une immaturité manifeste du peuple suisse et son impréparation aux fondements de la démocratie. En effet, un parti réputé d'extrême droite y a recueilli plus de 27 % des suffrages à la consternation de tous les observateurs démocratiquement avertis. Compte tenu du poids électoral important des ressortissants de la Confédération helvétique résidant sur le sol belge et de l'influence déterminante qu'ils pourraient avoir sur les scrutins communaux en opérant des choix du même ordre, il apparaît nécessaire de les priver du bénéfice de la loi à venir au moins aussi longtemps que la Confédération helvétique n'aura pas donné les gages de normalisation mental qui s'imposent.

Nº 177 DE M. DELACROIX

Art. 2

À l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, 1°, a), proposé, remplacer les mots «leur nationalité» par les mots «qu'ils ne sont pas ressortissants d'un État membre de l'Union européenne».

Justification

L'obligation imposée par la proposition de déclarer sa nationalité apparaît discriminatoire et attentatoire à l'intimité de la vie privée, outre qu'elle peut être ambiguë et humiliante pour les apatrides. L'auteur du présent amendement propose donc sa suppression et son remplacement par la simple affirmation de l'intéressé qu'il n'est pas ressortissant d'un État membre de l'Union européenne. Cette mesure aura également le mérite d'éviter par exemple que des étrangers possédant également la nationalité belge ne s'inscrivent une seconde fois et bénéficient ainsi de deux voix lors des scrutins communaux.

Nº 178 DE M. DELACROIX

Art. 2

À l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, 2°, proposé, remplacer les mots «en Belgique» par les mots «dans la commune».

Justification

Le critère proposé de résidence en Belgique paraît inadapté. Il n'offre aucune garantie de ce que les étrangers concernés auront

Nr. 176 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 1ter, tussen de woorden «de vreemdelingen op wie artikel 1bis niet van toepassing is», en de woorden «op voorwaarde dat:» de woorden «met uitzondering van de onderdanen van de Zwitserse Bondsstaat,» invoegen.

Verantwoording

De recente federale verkiezingen in Zwitserland in oktober 2003 hebben uitgewezen dat de Zwitsers kennelijk immatuur zijn en niet openstaan voor de beginselen van de democratie. Een partij met een extreem-rechtse reputatie heeft er immers meer dan 27 % van de stemmen gehaald, tot ontsteltenis van alle democratisch ingestelde waarnemers. Gezien het grote electorale gewicht van de Zwitserse onderdanen die op het Belgisch grondgebied verblijven en hun doorslaggevende invloed op de gemeenteraadsverkiezingen via een soortgelijke keuze, blijkt het noodzakelijk hen het voordeel van de toekomstige wet te ontzeggen, althans zolang de Zwitserse Bondsstaat niet bewijst tot een mentale normalisering te zijn teruggekeerd.

Nr. 177 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

In het 1°, a), van het voorgestelde artikel 1ter, de woorden «hun nationaliteit» vervangen door de woorden «het feit dat zij geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie».

Verantwoording

De opgelegde verplichting om de nationaliteit te vermelden lijkt discriminerend te zijn en een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer te vormen. Bovendien kan zij voor staatlozen dubbelzinnig en krenkend zijn. De indiener van dit amendement stelt derhalve voor die verplichting te schrappen en te vervangen door een eenvoudige verklaring van de betrokkenen dat hij geen onderdaan is van een lidstaat van de Europese Unie. Die maatregel zal tevens voorkomen dat vreemdelingen die ook de Belgische nationaliteit bezitten, zich een tweede keer inschrijven en aldus twee stemmen mogen uitbrengen bij de gemeenteraadsverkiezingen.

Nr. 178 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

In het 2° van het eerstelid van het voorgestelde artikel 1ter, de woorden «in België» vervangen door de woorden «in de gemeente».

Verantwoording

Het voorgestelde criterium betreffende het verblijf in België is niet adequaat. Het biedt geen enkele garantie dat de betrokken

pu s'imprégner, durant la période d'épreuve, de la spécificité de l'institution communale de laquelle ils pourraient être électeurs. Ces spécificités sont à l'évidence différentes suivant que l'on a résidé à Stavelot, à Koksijde ou dans un établissement pénitentiaire bruxellois. Il apparaît de ce fait opportun que cette durée d'épreuve soit exclusivement relative à une période de résidence ininterrompue dans la commune concernée.

Nº 179 DE M. DELACROIX

(Amendement subsidiaire à l'amendement n° 178)

Art. 2

À l'article 1^{er}ter, 2°, proposé, remplacer les mots «en Belgique» par les mots «dans la région au sens de l'article 3 de la Constitution».

Justification

L'auteur de l'amendement se réfère à la justification de son amendement déposé à titre principal. À minima et à titre subsidiaire, le critère de résidence dans la Région plutôt que dans le Royaume s'impose impérativement.

Nº 180 DE M. DELACROIX

Art. 2

À l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, 2°, proposé, remplacer les mots «cinq ans» par les mots «50 ans».

Justification

Une durée de cinq ans paraît étroquée pour permettre aux personnes résidant sur le territoire de s'être imprégnées des coutumes et de l'histoire de la vie communale et de saisir la portée des programmes politiques des partis concurrents au regard des spécificités locales. De plus, une durée aussi réduite porte atteinte aux priviléges obtenus par les anciens étrangers ayant acquis la nationalité belge qui voient de nouveaux arrivants bénéficier automatiquement de droits en contrepartie desquels ils n'ont presté aucune démarche administrative souvent complexe et fastidieuse. Il paraît plus judicieux de porter le délai prévu à la proposition de loi à 50 ans de résidence, durée qui rencontre les nécessités de l'équité et du raisonnable.

Nos 181 À 205 DE M. DELACROIX

(Amendements subsidiaires à l'amendement n° 180)

Art. 2

Dans ces amendements, il est proposé de diminuer chaque fois d'un an la durée requise, allant de 49 ans à 25 ans.

Justification

Une durée de cinq ans paraît étroquée pour permettre aux personnes résidant sur le territoire de s'être imprégnées des coutumes et de l'histoire de la vie communale et de saisir la portée des programmes politiques des partis concurrents au regard des spécificités locales. De plus, une durée aussi réduite porte atteinte aux priviléges obtenus par les anciens étrangers ayant acquis la nationalité belge qui voient de nouveaux arrivants bénéficier automatiquement de droits en contrepartie desquels ils n'ont presté aucune démarche administrative souvent complexe et fastidieuse. Il paraît plus judicieux de porter le délai prévu à la proposition de loi à 50 ans de résidence, durée qui rencontre les nécessités de l'équité et du raisonnable.

vreemdelingen in die periode vertrouwd zijn geraakt met de specifieke kenmerken van de gemeentelijke instelling die zij mogelijk mee kunnen verkiezen. Die kenmerken verschillen vanzelfsprekend naargelang men in Stavelot, Koksijde of een Brusselse strafinrichting verblijft. Het lijkt dus raadzaam dat het criterium voor de duur van het verblijf uitsluitend betrekking heeft op een ononderbroken verblijf in de betrokken gemeente.

Nr. 179 VAN DE HEER DELACROIX

(Subsidiair amendement op amendement nr. 178)

Art. 2

In het 2°, van het voorgestelde artikel 1ter, de woorden «in België» vervangen door de woorden «in het Gewest als bedoeld in artikel 3 van de Grondwet».

Verantwoording

De indiener verwijst naar de verantwoording bij amendement nr. 178. Dit amendement stelt subsidiair voor dat een verblijf van vijf jaar in het Gewest in plaats van in het Koninkrijk toch een strikte minimumvereiste moet zijn.

Nr. 180 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

In het 2°, van het eerste lid van het voorgestelde artikel 1ter, de woorden «vijf jaar» vervangen door de woorden «vijftig jaar».

Verantwoording

Een tijdsspanne van vijf jaar lijkt te kort om de personen die op het grondgebied verblijven, in staat te stellen zich de gemeentelijke gewoontes en geschiedenis eigen te maken en de programma's van de verschillende politieke partijen te beoordelen in het licht van de plaatselijke eigenheid. Bovendien raakt die korte duur aan de voorrechten van voordien aangekomen buitenlanders die de Belgische nationaliteit verworven hebben en die lidzaam moeten toeziend hoe nieuwkomers automatisch rechten genieten zonder daarvoor een vaak ingewikkelde en omslachtige administratieve procedure te moeten doorlopen. Omwille van de billijkheid en de redelijkheid lijkt het dan ook meer verantwoord de termijn van het wetsvoorstel op te trekken tot vijftig jaar verblijf.

Nrs. 181 TOT 205 VAN DE HEER DELACROIX

(Subsidiair amendement op amendement nr. 180)

Art. 2

Voorelk vandie amendementen wordt voorgesteld de vereiste termijn telkens met één jaar te verminderen, gaande van negenenviertig tot vijfentwintig jaar.

Verantwoording

Een tijdsspanne van vijf jaar lijkt te kort om de personen die op het grondgebied verblijven, in staat te stellen zich de gemeentelijke gewoontes en geschiedenis eigen te maken en de programma's van de verschillende politieke partijen te beoordelen in het licht van de plaatselijke eigenheid. Bovendien raakt die korte duur aan de voorrechten van voordien aangekomen buitenlanders die de Belgische nationaliteit verworven hebben en die lidzaam moeten toeziend hoe nieuwkomers automatisch rechten genieten zonder daarvoor een vaak ingewikkelde en omslachtige administratieve procedure te moeten doorlopen. Omwille van de billijkheid en de redelijkheid lijkt het dan ook meer verantwoord de termijn van het wetsvoorstel op te trekken tot vijftig jaar verblijf.

mes et de l'histoire de la vie communale et de saisir la portée des programmes politiques des partis concurrents au regard des spécificités locales. De plus, une durée aussi réduite porte atteinte aux priviléges obtenus par les anciens étrangers ayant acquis la nationalité belge qui voient de nouveaux arrivants bénéficier automatiquement de droits en contrepartie desquels ils n'ont presté aucune démarche administrative souvent complexe et fastidieuse. Il paraît plus judicieux de porter le délai prévu à la proposition de loi à 49 ans de résidence au moins, durée qui rencontre les nécessités de l'équité et du raisonnable. Cette durée est réduite d'un an à chaque amendement, pour atteindre la durée de résidence de 25 ans.

Nº 206 DE M. DELACROIX

Art. 2

Compléter l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, proposé, par un 3°, libellé comme suit :

« 3° ces étrangers justifient, à la date du dépôt de leur demande, la réussite d'un examen portant sur la maîtrise élémentaire effective d'une des trois langues nationales. Le Roi fixe les modalités d'application de cette disposition. »

Justification

Comment l'impétrant pourrait-il être réputé capable d'opérer un choix électoral démocratique s'il n'a pas été en mesure de comprendre les programmes des partis politiques qui s'offrent à ses suffrages ?

Nº 207 DE M. DELACROIX

Art. 2

Compléter l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, proposé, par un 4°, libellé comme suit :

« 4° ces étrangers justifient, à la date du dépôt de leur demande, la réussite d'un examen portant sur la connaissance élémentaire de l'histoire constitutionnelle de la Belgique. Le Roi fixe les modalités d'application de cette disposition. »

Justification

L'on n'aperçoit pas comment une personne étrangère au Royaume pourrait raisonnablement exercer un choix électoral s'il ne dispose pas de notions pertinentes d'histoire constitutionnelle qui permettent seules de comprendre les fondements de pensée des partis politiques en compétition et la teneur d'origine de leur programme.

lijke gewoontes en geschiedenis eigen te maken en de programma's van de verschillende politieke partijen te beoordelen in het licht van de plaatselijke eigenheid. Bovendien raakt die korte duur aan de voorrechten van voordien aangekomen buitenlanders die de Belgische nationaliteit verworven hebben en die lijdzaam moeten toeziend hoe nieuwkomers automatisch rechten genieten zonder daarvoor een vaak ingewikkelde en omslachtige administratieve procedure te moeten doorlopen. Omwille van de billijkheid en de redelijkheid lijkt het dan ook meer verantwoord de termijn van het wetsvoorstel op te trekken tot minstens negenenviertig jaar verblijf. In elk opeenvolgend amendement wordt de duur telkens met één jaar verminderd, om te komen tot een verblijfsduur van vijfentwintig jaar. Per amendement wordt die duur met één jaar verminderd zodat hij uiteindelijk vijfentwintig jaar bedraagt.

Nr. 206 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

Heteerstelid van het voorgestelde artikel 1ter aanvullen met een 3°, luidende :

« 3° die vreemdelingen, op de datum van de indiening van hun aanvraag, het bewijs leveren dat zij geslaagd zijn voor een examen over een effectieve basiskennis van één van de drie landstalen. De Koning bepaalt de nadere regels voor de toepassing van deze bepaling. »

Verantwoording

Hoe kan de aanvrager in staat worden geacht een democratische keuze te maken als hij de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen niet begrijpt ?

Nr. 207 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

Heteerstelid van het voorgestelde artikel 1ter, aanvullen met een 4°, luidende :

« 4° deze vreemdelingen, op het tijdstip dat zij hun aanvraag indienen, het bewijs leveren dat zij geslaagd zijn voor een examen betreffende de basiskennis van de constitutionele geschiedenis van België. De Koning stelt de nadere regels vast voor de uitvoering van deze bepaling. »

Verantwoording

Het is niet duidelijk hoe een persoon die niet tot het Koninkrijk behoort, op verstandige wijze het kiesrecht kan uitoefenen indien hij niet over de relevante noties beschikt inzake de constitutionele geschiedenis, die een essentiële voorwaarde zijn voor het begrijpen van de kern van het gedachtegoed van de politieke partijen die elkaar bekampen, en van de krachtlijnen van hun programma.

Nº 208 DE M. DELACROIX

Art. 2

Compléter l'article 1er *ter*, alinéa 1er, proposé, par un 5°, libellé comme suit :

« 5° ces étrangers justifient, à la date du dépôt de leur demande, la réussite d'un examen portant sur une rédaction relative aux motivations du demandeur à obtenir le droit de vote aux élections communales. Le Roi fixe les modalités d'application de cette disposition. »

Justification

La meilleure façon de vérifier l'intensité de la motivation du demandeur, c'est encore la rédaction prévue par le présent amendement, dans laquelle le demandeur devra expliciter la nature de ses motivations à obtenir le droit de vote.

Nº 209 DE M. DELACROIX

Art. 2

Compléter l'article 1er *ter*, proposé, par un alinéa 3, libellé comme suit :

« Le procureur du Roi près le tribunal de première instance du lieu où le demandeur a sa résidence principale s'assure de ce que l'étranger n'a fait l'objet ni en Belgique ni à l'étranger d'une condamnation égale ou supérieure à trois mois d'emprisonnement. Si une telle condamnation a été prononcée, la demande est irrecevable. »

Justification

Cette disposition permettra d'éviter que le droit de vote soit accordé à des étrangers dont la volonté de respecter les lois du peuple belge peut être mise en doute.

Nº 210 DE M. DELACROIX

Art. 2

Compléter l'article 1er *ter*, proposé, par un alinéa 4, libellé comme suit :

« Le procureur du Roi près le tribunal de première instance du lieu où le demandeur a sa résidence principale s'assure de ce que le demandeur n'a pas fait l'objet à l'étranger d'une condamnation qui, si elle avait été prononcée en Belgique, emporterait la déchéance ou la suspension de ses droits électoraux. Si une telle condamnation a été prononcée, la demande est irrecevable. »

Nr. 208 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

Heteerstelid van het voorgestelde artikel 1er, aanvullen met een 5° luidende :

« 5° deze vreemdelingen, op het tijdstip dat zij hun aanvraag indienen, het bewijs leveren dat zij geslaagd zijn voor een examen omvattende een verhandeling over de motivering van de aanvrager om het stemrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen te verkrijgen. De Koning stelt de nadere regels vast voor de uitvoering van deze bepaling. »

Verantwoording

De beste manier om na te gaan hoe sterk de motivering van de aanvrager is, bestaat in de in dit amendement voorgestelde verhandeling, waarin de aanvrager de aard van zijn motieven om het stemrecht te verkrijgen moet uiteenzetten.

Nr. 209 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

Het voorgestelde artikel 1er aanvullen met een derde lid, luidende :

« De procureur des Konings bij de rechbank van eerste aanleg van de plaats waar de aanvrager zijn hoofdverblijfplaats heeft, gaat na of de vreemdeling in België of in het buitenland een veroordeling heeft opgelopen tot gevangenisstraf van drie maanden of meer. Indien een dergelijke veroordeling is uitgesproken, is de aanvraag niet ontvankelijk. »

Verantwoording

Deze bepaling moet ervoor zorgen dat het stemrecht niet wordt toegekend aan vreemdelingen wier bereidheid om de wetten van het Belgische volk na te leven, aan twijfel onderhevig is.

Nr. 210 VAN DE HEER DELACROIX

Art. 2

Aan het voorgestelde artikel 1er, een vierde lid toevoegen, luidende :

« De procureur des Konings bij de rechbank van eerste aanleg van de plaats waar de aanvrager zijn hoofdverblijfplaats heeft, gaat na of de aanvrager in het buitenland geen veroordeling heeft opgelopen die, als zij in België uitgesproken zou zijn, zou leiden tot het vervallen of het schorsen van zijn kiesrecht. Indien een dergelijke veroordeling is uitgesproken, is de aanvraag niet ontvankelijk. »

Justification	Verantwoording
<p>Cette disposition est calquée sur celle qui est applicable aux Belges résidant à l'étranger et qui souhaitent obtenir le droit de vote aux élections législatives (voir article 2, § 4, du Code électoral).</p> <p style="text-align: center;">Michel DELACROIX.</p> <p>Nº 211 DE M. VANHECKE ET CONSORTS</p> <p style="text-align: center;">Intitulé</p> <p>Remplacer l'intitulé par ce qui suit :</p> <p><i>« Proposition de loi visant à octroyer le droit de vote actif aux élections communales aux étrangers non européens qui ont refusé de demander la nationalité belge ».</i></p> <p style="text-align: center;">Justification</p> <p>Il conviendrait que les auteurs de la proposition de loi précisent clairement, dans l'intitulé, à qui ils souhaitent octroyer le droit de vote actif. Le mot « étrangers » n'est pas suffisamment explicite. Le droit de vote est en fait destiné à satisfaire les étrangers non européens qui ont refusé, dans le passé, de demander la nationalité belge.</p> <p>Nº 212 DE M. VANHECKE ET CONSORTS</p> <p style="text-align: center;">Art. 2</p> <p>Remplacer l'article 2 proposé par ce qui suit :</p> <p><i>« Art. 2. — Il est inséré dans la loi électorale communale, coordonnée par l'arrêté royal du 4 août 1932, un article 1^{er}ter (nouveau), rédigé comme suit :</i></p> <p><i>« Art. 1^{er}ter. — Le droit de vote et d'éligibilité aux élections communales est réservé aux personnes de nationalité belge.</i></p> <p><i>Par dérogation à l'alinéa précédent, le droit de vote et d'éligibilité aux élections communales peut être accordé à des citoyens qui ne possèdent pas la nationalité belge, aux conditions cumulatives suivantes :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — ces personnes doivent résider depuis huit ans au moins en Belgique et depuis cinq ans au moins dans la commune où elles souhaitent exercer ce droit; — elles doivent démontrer une connaissance active de la langue de la région; — elles doivent renoncer au droit de vote aux élections locales dans leur pays d'origine; — ce droit de vote peut être accordé uniquement dans les communes où moins de 10% des habitants ont une nationalité autre que la nationalité belge; — ces personnes ne peuvent être nommées à un mandat exécutif, comme celui de bourgmestre ou 	<p>Deze bepaling is ingegeven door die welke van toepassing is op in het buitenland verblijvende Belgen die het stemrecht wensen te krijgen bij de parlementsverkiezingen (cf. artikel 2, § 4, van het Kieswetboek).</p> <p style="text-align: center;">Nr. 211 VAN DE HEER VANHECKE C.S.</p> <p style="text-align: center;">Opschrift</p> <p>Het opschrift vervangen als volgt :</p> <p><i>« Wetsvoorstel tot toekenning van het actief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen aan niet-Europese vreemdelingen die de Belgische nationaliteit weigerden aan te vragen ».</i></p> <p style="text-align: center;">Verantwoording</p> <p>Het zou de indieners sieren om duidelijk en klaar in het opschrift van hun wetsvoorstel te schrijven voor wie zij het actief kiesrecht willen invoeren. De term « vreemdelingen » dekt niet de volledige lading. Het kiesrecht is in feite bedoeld om de niet-Europese vreemdelingen die in het verleden geweigerd hebben de Belgische nationaliteit aan te vragen, tevreden te stellen.</p> <p style="text-align: center;">Nr. 212 VAN DE HEER VANHECKE C.S.</p> <p style="text-align: center;">Art. 2</p> <p>Dit artikel vervangen als volgt :</p> <p><i>« Art. 2. — In de gemeentekieswet, gecoördineerd bij het koninklijk besluit van 4 augustus 1932, wordt een artikel 1^{er}ter (nieuw) ingevoegd luidende :</i></p> <p><i>« Art. 1er. — Het actief en passief kiesrecht op gemeentelijk niveau wordt voorbehouden aan personen met de Belgische nationaliteit.</i></p> <p><i>In afwijking van het vorige lid kan aan burgers die niet beschikken over de Belgische nationaliteit actief en passief stemrecht verleend worden op gemeentelijk vlak, onder de volgende cumulatieve voorwaarden :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — deze personen moeten minimum acht jaar in dit land verblijven en vijf jaar in de gemeente waar zij dit recht wensen uit te oefenen; — zij moeten een actieve kennis van de streektaal aantonen; — zij dienen te verzaken aan hun lokaal kiesrecht in hun herkomstland; — dit stemrecht kan alleen worden toegekend in gemeenten waar minder dan 10% van de bevolking een andere dan de Belgische nationaliteit heeft; — deze personen kunnen niet benoemd worden tot een uitvoerend ambt, zoals dat van schepen of

d'échevin. Elles ne peuvent pas davantage être membres d'un conseil de l'aide sociale ni du bureau d'un tel conseil. »

Nº 213 DE M. VANHECKE ET CONSORTS

Art. 2

Compléter l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, proposé, par un 3°, libellé comme suit :

« 3° ces étrangers soient ressortissants d'un État non-membre de l'Union européenne ayant conclu avec le Royaume de Belgique une convention de reconnaissance mutuelle en vue de la participation aux opérations électorales communales. »

burgemeester. Zij kunnen ook geen deel uitmaken van de raad of van een bureau van het OCMW. »

Nr. 213 VAN DE HEER VANHECKE C.S.

Art. 2

Het voorgestelde artikel 1ter, eerste lid, aanvullen met een 3°, luidende :

« 3° die vreemdelingen onderdanen zijn van niet-EU-landen die een verdrag met het Koninkrijk België hebben gesloten waarin wederzijdse erkenning tot deelname aan gemeentelijke kiesverrichtingen wordt bepaald. »

Frank VANHECKE.
Joris VAN HAUTHEM.
Wim VERREYCKEN.
Yves BUYSSE.
Jurgen CEDER.
Frank CREYELMAN.
Karim VAN OVERMEIRE.
Anke VAN DERMEERSCH.

Nº 214 DE MM. RAMOUDT ET COVELIERS

Art. 2

Compléter l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, 1°, proposé, par un d), libellé comme suit :

« d) la preuve d'une connaissance fonctionnelle de la langue, délivrée par la commission linguistique communale. »

Justification

La communication est d'une importance essentielle pour les élections. Il convient d'éviter tout « brouillage » dans la communication. Il faut que la compréhension soit bonne et uniforme. La compréhension suppose la faculté d'avoir des opinions ou de réfléchir à certaines affirmations à propos de certaines choses, c'est la faculté de se forger des jugements à leur sujet en termes d'exactitude, de vérité, d'opportunité, etc. Pour comprendre, il faut avoir accès à certains concepts, ce qui est essentiellement différent de la faculté de faire une distinction.

En l'absence d'une compréhension bonne et uniforme, la communication est perturbée et le processus de mise en balance des intérêts — ce à quoi revient en fin de compte le choix d'un parti — est compromis. Une bonne compréhension, notamment, des programmes proposés permet à l'électeur d'exprimer son suffrage conformément à sa perception de la société, ce qui est tout profit pour la démocratie. Comment peut-on mener ce processus à bien sans comprendre la langue de la communauté dans laquelle on souhaite exprimer son suffrage ?

Il est donc essentiel de connaître la langue qu'utilisent les candidats mandataires. Le candidat mandataire doit pouvoir expliquer

Nr. 214 VAN DE HEREN RAMOUDT EN COVELIERS

Art. 2

Het voorgestelde artikel 1ter, eerste lid, 1°, aanvullen met een littera d) luidende :

« d) een bewijs van een functionele taalkennis afgeleverd door de gemeentelijke taalproefcommissie. »

Verantwoording

Communicatie is van essentieel belang bij verkiezingen. Hierbij moet « ruis » in de communicatie worden vermeden. Een goed en eenvormig « begrip » is hierbij noodzakelijk. Begrip hebben, is het vermogen gedachten te hebben of uitleggen over bepaalde zaken in overweging te nemen, het vermogen daarover oordelen te vellen in termen van juist/onjuist, waar/onwaar, wenselijk/onwenselijk, ... Om te begrijpen dient men te beschikken over begrippen, wat wezenlijk verschilt van het kunnen maken van onderscheiding.

Bij afwezigheid van een goed en eenvormig begrip treedt ruis op in de communicatie en wordt het proces van belangenafweging — wat de keuze van partij uiteindelijk is — onderbroken. Een goed begrip van onder meer de aangeboden programma's resulteert in een stem overeenkomstig de perceptie van de maatschappij van de kiezer en komt zo de democratie ten goede. Hoe kan men zonder begrip van de taal van de gemeenschap waar men wenst te stemmen, dit proces optimaal voltooien ?

De kennis van de taal waartoe de kandidaat-mandatarissen behoren is dus een noodzaak. De kandidaat-mandataris moet

son programme à l'électeur sans qu'il y ait des barrières linguistiques insurmontables.

De plus, les candidats d'origine turque, marocaine, chinoise ou autre se trouveraient dans une position privilégiée par rapport aux électeurs allochtones. Il serait porté atteinte au principe d'égalité selon que les candidats mandataires seraient capables ou non de communiquer par écrit avec ce groupe d'électeurs dans leur langue maternelle.

L'exigence linguistique profite non seulement aux électeurs, qui pourront ainsi faire leur choix en âme et conscience, mais aussi aux candidats mandataires. On préserve de cette manière, dans la mesure du possible, l'égalité entre ceux-ci.

Par connaissance fonctionnelle de la langue, il faut entendre que le candidat électeur doit parler et comprendre la langue de la communauté où il souhaite exercer son droit de vote, afin de pouvoir se faire une idée exacte des programmes proposés.

La preuve de la connaissance fonctionnelle de la langue doit être délivrée par une commission linguistique organisée par la commune et comprenant au moins un délégué de chaque liste représentée.

Nº 215 DE MM. RAMOUDT ET COVELIERS

Art. 2bis

Insérer un article 2bis, rédigé comme suit:

«Art. 2bis. — La commission linguistique communale visée à l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, 1°, d), délivre la preuve de la connaissance fonctionnelle de la langue. Le Roi règle l'établissement et l'organisation de la commission linguistique communale. »

Justification

La justification s'inscrit dans le prolongement de celle de l'ajout, à l'article 2, d'un point d) à l'article 1^{er}ter proposé.

Nº 216 DE MME LEDUC ET CONSORTS

Art. 2

Compléter l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, proposé, par un 3°, rédigé comme suit:

«3° ces étrangers soient ressortissants d'un État ayant conclu avec le Royaume de Belgique une convention de reconnaissance mutuelle en vue de la participation aux opérations électorales communales. »

Justification

Le présent amendement vise à instaurer le principe de reciprocité en ce qui concerne l'octroi du droit de vote au niveau communautaire.

zonder onoverkomelijke taalbarrières zijn of haar programma aan de kiezer kunnen uitleggen.

Bovendien zouden kandidaten van bijvoorbeeld Turkse, Marokkaanse, Chinees of andere origine zich in een bevorrechte positie bevinden in relatie tot de allochtone kiezer. Het gelijkheidsprincipe wordt hier geschonden zo deze kandidaat-mandatarissen al dan niet schriftelijk met deze groep kiezers kunnen communiceren in hun moedertaal.

De taaleis komt niet alleen de stemgerechtigden ten goede, omdat ze op die manier in eer en geweten een keuze kunnen maken, maar tevens de kandidaat-mandataris. De gelijkheid tussen deze laatsten wordt op die manier in de mate van het mogelijke gerespecteerd.

Onder functionele taalkennis moet worden verstaan: de kandidaat-kiezer moet de taal spreken en dient de taal te begrijpen van de gemeenschap waar hij of zij gebruik wenst te maken van het stemrecht, om zich een correct beeld van de aangeboden programma's te kunnen vormen.

Het bewijs van de functionele taalkennis moet worden afgeleverd door een door de gemeente ingerichte taalproefcommissie, bestaande uit ten minste één afgevaardigde van iedere vertegenwoordigde lijst.

Nr. 215 VAN DE HEREN RAMOUDT EN COVELIERS

Art. 2bis

Een artikel 2bis invoegen, luidende :

«Art. 2bis. — De gemeentelijke taalproefcommissie bedoeld in artikel 1ter, eerste lid, 1°, d), reikt het bewijs van de functionele taalkennis uit. De Koning regelt de inrichting en de organisatie van de gemeentelijke taalproefcommissie. »

Verantwoording

Resultante van de toevoeging van punt d), onder artikel 2, in het voorgestelde artikel 1ter, 1°.

Didier RAMOUDT.
Hugo COVELIERS.

Nr. 216 VAN MEVROUW LEDUC C.S.

Art. 2

Het voorgestelde artikel 1ter, eerste lid, aanvullen met een 3°, luidende :

«3° die vreemdelingen onderdaan zijn van een Staat die een verdrag met het Koninkrijk België heeft gesloten waarin wederzijdse erkenning tot deelname aan gemeentelijke kiesverrichtingen wordt bepaald. »

Verantwoording

Dit amendement heeft als doelstelling om het principe van de reciprociteit in te stellen aangaande het toekennen van gemeente-

nal aux étrangers qui ne sont pas des ressortissants d'un État membre de l'Union européenne. Les ressortissants des pays non membres de l'Union européenne qui ont conclu avec le Royaume de Belgique une convention prévoyant une reconnaissance mutuelle en vue de la participation aux opérations électorales communales, s'ils résident régulièrement en Belgique depuis au moins cinq ans, obtiendraient ainsi le droit de vote au niveau communal.

lijk stemrecht aan vreemdelingen die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie. Onderdanen van niet-EU landen die een verdrag met het Koninkrijk België hebben gesloten waarin wederzijdse erkenning tot deelname aan gemeentelijke kiesverrichtingen wordt bepaald en die minstens vijf jaar wettelijk in België verblijven, zouden hierdoor een gemeentelijk stemrecht krijgen.

Jeannine LEDUC.
Hugo COVELIERS.
Jacques GERMEAUX.
Stefaan NOREILDE.
Paul WILLE.

Nº 217 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 2

Compléter l'article 1^{er}ter, alinéa 1er, par un 3°, rédigé comme suit :

« 3° les Belges jouissent de ce droit de vote dans des conditions identiques ou comparables dans les pays d'origine respectifs des étrangers en question. »

Justification

Le présent amendement institue le principe de la réciprocité pour l'obtention du droit de vote au niveau communal.

C'est précisément en raison de cette réciprocité au sein de l'Europe que les citoyens européens peuvent participer aux élections communales.

Dans la mesure où il ne s'agit pas de droits fondamentaux ou de droits de l'homme, le principe de la réciprocité dans l'octroi de droits a toujours été la norme dans les relations de droit international. Comme le droit de vote des immigrés ne peut pas être considéré comme un droit fondamental ou un droit de l'homme international, il faut également appliquer ce principe en l'espèce.

Nº 218 DE M. VANDENBERGHE ET CONSORTS

Art. 2

Insérer un article 5, nouveau, rédigé comme suit :

« Art. 5. — Cette loi entre en vigueur le jour de l'entrée en vigueur de l'article 19 modifié du Code de la nationalité belge tel qu'il a été modifié par la loi du 1er mars 2000, dans les termes suivants :

« Pour pouvoir demander la naturalisation, l'intéressé doit avoir 18 ans accomplis et avoir établi sa résidence principale en Belgique depuis au moins cinq ans; ce délai vaut également pour l'étranger dont la qualité de réfugié ou d'apatride a été reconnue en Belgique en application des conventions internationales en vigueur ou pour celui qui a été déclaré assi-

Nr. 217 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 2

Het voorgestelde artikel 1ter, eerste lid, aanvullen met een 3°, luidende :

« 3° Belgen onder dezelfde of vergelijkbare voorwaarden dit stemrecht genieten in de respectieve landen van herkomst van de bedoelde vreemdelingen. »

Verantwoording

Dit amendement voert het principe van de reciprociteit in voor het verkrijgen van gemeentelijk stemrecht.

Europese burgers mogen deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen net omwille van deze reciprociteit binnen Europa.

Het principe van de reciprociteit in het toekennen van rechten is, wanneer het niet gaat om grondrechten of mensenrechten, steeds de standaard geweest in internationaalrechtelijke verhoudingen. Vermits het stemrecht voor migranten niet kan aangemerkt worden als een grondrecht of een internationaal mensenrecht, dient ook hier dit principe te gelden.

Nr. 218 VAN DE HEER VANDENBERGHE C.S.

Art. 2

Een artikel 5, nieuw, toevoegen, luidende :

« Art. 5. — Deze wet treedt in werking op de dag van inwerkingtreding van het gewijzigd artikel 19 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, zoals gewijzigd door de wet van 1 maart 2000, dat gewijzigd dient te worden als volgt :

« Om de naturalisatie te kunnen aanvragen moet de belanghebbende volle achttien jaar oud zijn en sedert ten minste vijf jaar zijn hoofdverblijf in België hebben gevestigd; deze termijn geldt ook voor de vreemdeling wiens hoedenigheid van vluchteling of van staatloze in België is erkend krachtens de er vigerende internationale overeenkomsten of voor degene die met de

milé à un réfugié en application de l'ancien article 57 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers tel qu'il était applicable jusqu'au 15 décembre 1996. »

Justification

Selon le texte proposé, le droit de vote local est réservé aux étrangers qui ont établi leur résidence principale en Belgique de manière ininterrompue au cours des cinq années antérieures au dépôt de leur demande.

Ces conditions sont paradoxalement plus sévères que la condition de résidence applicable en matière de naturalisation, qui a été ramenée à une durée de trois années au plus par la loi du 1er mars 2000. L'article 19, premier alinéa, du Code de la nationalité belge prévoit en effet depuis que, pour pouvoir demander sa naturalisation, l'intéressé doit avoir 18 ans accomplis et avoir établi depuis au moins trois ans sa résidence principale en Belgique; il prévoit aussi que ce délai est ramené à deux ans pour l'étranger dont la qualité de réfugié ou d'apatride a été reconnue en Belgique en application des conventions internationales en vigueur ou pour celui qui a été déclaré assimilé à un réfugié en application de l'ancien article 57 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers tel qu'il était applicable jusqu'au 15 décembre 1996.

La dissociation proposée entre la nationalité et les droits politiques au niveau local dans le cadre de la législation actuelle en matière de nationalité aurait dès lors pour conséquence, en droit interne belge, que l'on imposerait, pour ce qui est de la participation à la politique locale, des conditions plus sévères que celles qu'il faut respecter actuellement pour pouvoir obtenir la nationalité, laquelle implique le droit de vote et le droit d'éligibilité à tous les niveaux (grande naturalisation).

Telle ne peut absolument pas être l'intention.

La disposition proposée est manifestement contraire au principe d'égalité.

Le présent amendement supprime la différence de traitement en question en prévoyant le même délai pour l'obtention du droit de vote local pour toutes les catégories d'étrangers, qu'ils deviennent ou non Belges à l'expiration de ce délai.

vluchteling gelijkgesteld werd verklaard krachtens het oud artikel 57 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, zoals van kracht tot 15 december 1996. »

Verantwoording

In de voorgestelde tekst wordt het lokaal stemrecht voorbehouden aan de vreemdelingen die gedurende de vijf jaar vóór de indiening van hun aanvraag hun hoofdverblijfplaats ononderbroken in België hebben gevestigd.

Paradoxalerwijze zijn deze eisen strenger dan de verblijfsvoorraarde voor de naturalisatie die door toedoen van de wet van 1 maart 2000 is teruggebracht tot maximum drie jaar. Artikel 19, eerste lid, van het Wetboek van de Belgische nationaliteit bepaalt immers sedertdien dat om de naturalisatie te kunnen aanvragen de belanghebbende volle achttien jaar oud moet zijn en sedert ten minste drie jaar zijn hoofdverblijf in België hebben gevestigd; en dat deze termijn wordt verminderd tot twee jaar voor de vreemdeling wiens hoedanigheid van vluchteling of van staatloze in België is erkend krachtens de er vigerende internationale overeenkomsten of voor degene die, met de vluchteling gelijkgesteld werd verklaard krachtens het oud artikel 57 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, zoals van kracht tot 15 december 1996.

De voorgestelde ontkoppeling nationaliteit-politieke rechten op lokaal vlak, met behoud van de huidige nationaliteitswetgeving, zou er in intern Belgisch recht dus toe leiden dat men hogere eisen stelt voor lokale politieke participatie dan men momenteel vooropstelt voor de nationaliteitsverwerving, met actief en passief stemrecht op alle niveaus (het zogenaamde volwaardig burgerschap).

Dit kan onmogelijk de bedoeling zijn.

De voorgestelde regeling is duidelijk strijdig met het gelijkheidsbeginsel.

Onderhavig amendement heft deze ongelijke behandeling op door de termijn van verkrijging van het lokaal stemrecht voor alle categorieën vreemdelingen, zowel die welke Belg worden na verloop van de termijn als zij die dat niet worden, gelijk te stellen.

Hugo VANDENBERGHE.
Sabine de BETHUNE.
Mia DE SCHAMPHELAERE.
Etienne SCHOUOPPE.
Erika THIJS.
Luc VAN den BRANDE.
Marc VAN PEEL.